

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بچثمان به اینجا رسید که وقف یکی از شئون اجتماعی مسلمانان است و یک عنصر و یک بُعدی از خدمات اجتماعی می باشد و از این جهت شارع مقدس به آن عنایت دارد بلکه می توان گفت وقف در اجتماع کل انسان ها وجود دارد منتهی شارع مقدس با یک خصوصیتی آن را تجویز و تصحیح و قبول کرده، خلاصه مسئله وقف یک مسئله اجتماعی و بسیار مهم زندگی انسان ها می باشد، خب چنین موضوعاتی باید با نظر شخصی که ولایت دارد و مدیر جامعه است انجام بگیرد و آن مباحثی که ما در مورد جواز و عدم جواز بیع وقف مطرح کردیم همگی برمی گردد به اینکه باید یک ولی و مدیری در جامعه حاکم باشد و با نظر او تمام کارهای وقف انجام بگیرد و به عنوان شاهد از جلد ۳ کتاب البیع امام رضوان الله علیه مطالبی را در مورد اینکه وقف به عنوان یکی از موضوعات اجتماعی باید تحت نظر ولی فقیه باشد عرض کردیم.

سوال شده بود که شیخ انصاری اخباری است یا اصولی؟ این سوالات در مورد شیخ انصاری صحیح نیست، اخباری یک مسلکی باطلی بود که بعدا بوجود آمد و اگر می خواهید در مورد تفاهت های اخباری و اصولی بدانید به جلد اول "روضات الجنات" که در حالات امین استرآبادی است مراجعه کنید که در آنجا ذکر شده که در ۳۰ مسئله بین اخباریین و اصولیین اختلاف نظر وجود دارد من جمله اینکه اخباریین تقلید را حرام می دانند، آیت الله العظمی آقای بروجردی می فرمودند در دوره صفویه اخباریین قدرت گرفتند و حوزه های علمیه را تسخیر کردند و حملات زیادی به علماء و اصولیین می کردند تا وقتی که وحید مبهنایی بروز کرد و با ادله محکم در مقابل آنها ایستاد و

ثابت کرد که اخباریین حرف های بی خودی می زنند و بنده نیز در کتاب خمس این مطالب را ذکر کرده ام، بعد از وحید مبهنایی علماء و حوزه های علمیه بسیار تلاش کردند تا اصول را تقویت کنند و اخباریین را با افکار باطلی که داشتند کنار بزنند.

خب واما در تمه بحث وقف یک مسئله ای را از امام رضوان الله علیه نقل می کنیم: «مسألة ۷۴ - لا إشكال في جواز إجارة ما وَقِفَ وقف منفعة (دو جور وقف داریم؛ وقف منفعت آن است که چیزی را وقف می کند تا از عایدات آن استفاده شود مثل وقف باغ برای استفاده و بهره برداری از عواید آن و در وقف منفعت موقوف علیهم مالک منافع هستند یعنی هم خودشان می توانند استفاده کنند و هم می توانند اجاره بدهند، وقف انتفاع آن است که وقف می کند برای استفاده افراد خاصی مثل وقف مدرسه برای سکونت طلاب و در وقف انتفاع افراد مالک نیستند بلکه فقط حق استفاده و انتفاع دارند لذا نمی توانند اجاره بدهند)، سواء كان وقف خاصا أو عاما علی العناوين أو علی الجهات والمصالح العامة، حيث أن المقصود استتماؤها (بهره برداری) بإجارة ونحوها ووصول نفعها إلى الموقوف عليهم، بخلاف ما كان وقف انتفاع كالدائر الموقوفة علی سكنی الذرية وكالمدرسة والمقبرة والفقنطرة (پل) والحنانات (کاروان سرا) الموقوفة لنزول المارة، فإن الظاهر عدم جواز إجاتها في حال من الأحوال»^۱.

این مسئله ۷۴ بود که به عرضتان رسید و اما مسئله ۷۶ که خیلی بحث دارد بماند برای روز شنبه إن شاء الله تعالی...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی
مُحَمَّدٍ و آلِهِ الطاهیرین

^۱ [تحریر الوسیلة، امام خمینی، ج ۲، ص ۸۰.](#)